

Beleidsnotitie voor- en vroegschoolse educatie 2025-2026

Voorwoord

Beste inwoners van Winterswijk,

Ieder kind verdient een goede start. De eerste jaren van een kind zijn cruciaal voor de rest van zijn of haar ontwikkeling. Daarom zetten we ons in Winterswijk samen in om onderwijsachterstanden te voorkomen en te verkleinen. Met Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) zorgen we ervoor dat peuters spelenderwijs worden voorbereid op de basisschool en kleuters een sterke basis krijgen in de eerste schooljaren.

Dit kunnen we niet alleen. In nauwe samenwerking met kinderopvangorganisaties, basisscholen, de bibliotheek en de jeugdgezondheidszorg bouwen we aan een stevige basis voor ieder kind. Door samen te werken zorgen we ervoor dat elk kind, ongeacht achtergrond of thuissituatie, de kans krijgt om zich optimaal te ontwikkelen.

Met deze nieuwe beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie geven we richting aan de aanpak voor de jaren 2025 en 2026. We blijven investeren in de toekomst van onze kinderen en daarmee in een sterker Winterswijk.

Laten we samen zorgen voor een kansrijke start voor ieder kind!

Met vriendelijke groet,

Elvira Schepers
Wethouder Onderwijs, Zorg en Welzijn

1 Inleiding en leeswijzer

Voor- en vroegschoolse educatie is een onderdeel van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB). Het GOAB is er op gericht om onderwijsachterstanden te verminderen of te voorkomen. Dit doet de gemeente Winterswijk samen met educatieve partners, zoals besturen van de kinderopvangorganisaties en basisscholen maar ook met de bibliotheek en jeugdgezondheidszorg. Hierbij bestaat de voorschoolse periode uit de peutergroepen in de kinderopvang waar kinderen spelenderwijs worden voorbereid op de basisschool. De vroegschoolse periode betreft de eerste twee groepen van het basisonderwijs. De gemeente en scholen ontvangen beide budgetten ten behoeve van het onderwijsachterstandenbeleid. De gemeente is samen met de kinderdagverblijven, bibliotheek en jeugdgezondheidszorg verantwoordelijk voor de voorschoolse educatie. Het basisonderwijs is verantwoordelijk voor de vroegschoolse educatie. Het GOAB-budget wordt jaarlijks bepaald aan de hand van de achterstandsscores van de gemeenten enkele jaren eerder.

De beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie 2022-2024 is eind 2024 verlopen. De OAB-beleidsperiode loopt nog tot eind 2026. Om die reden wordt er een nieuwe beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie opgesteld voor de jaren 2025 en 2026. Deze notitie is tot stand gebracht in overleg met de Werkgroep VVE, bestaande uit onderwijs, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, kindertaalcoach en bibliotheek en de gemeente Winterswijk. Met deze notitie wordt richting gegeven aan de Voor- en vroegschoolse Educatie in Winterswijk voor de komende periode.

In de volgende hoofdstukken komen het onderwijsachterstandenbeleid in gemeente Winterswijk aan bod, daarna volgt een hoofdstuk over voorschoolse educatie, onderwijsachterstandenbestrijding in de basisschool, overkoepelende thema's, afstemming en relatie met andere beleidsterreinen, samenwerking en overleg, begroting en een uitvoeringsagenda.

2 Onderwijsachterstandenbeleid in gemeente Winterswijk

In Winterswijk is het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid gericht op de wettelijke taak die de gemeente heeft, namelijk het in stand houden van voorschoolse educatie die voldoet aan de wettelijke eisen. De jeugdgezondheidszorg instelling Yunio verzorgt de indicering van peuters voor de voorschoolse educatie en de toeleiding naar kinderopvang SWW voor deelname aan het VVE-programma. Jaarlijks bereiken we circa 100 peuters met een VVE-indicatie binnen de voorschoolse educatie bij SWW Kinderopvang. Daarnaast bestaat het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid uit de kindertaalcoach bij Yunio, die spelenderwijs kinderen thuis begeleidt in hun taalontwikkeling en zich hierbij richt op kinderen die Nederlands als tweede taal hebben. Hiermee bereiken we jaarlijks 30 gezinnen met kinderen tussen 1,5 en 5 jaar. Tot slot is er een aantal activiteiten bij de bibliotheek in Winterswijk. Voor de allerkleinsten is er Boekstart. Ouders krijgen na de geboorte een uitnodiging om lid te worden van de bibliotheek met hun baby en ontvangen hierbij een Boekstart-koffertje. In het koffertje zitten een paar boekjes voor baby's. Ouders krijgen voorlichting over lezen met hun baby en kunnen naar voorleesmomenten gaan voor jonge kinderen. Ook werkt Boekstart samen met het consultatiebureau Yunio en kinderopvangorganisaties in de gemeente Winterswijk. Daarnaast heeft de bibliotheek enkele activiteiten voor schoolgaande kinderen, dat zijn de VoorleesExpress en DoorleesExpress. Hiermee werden in 2023 18 gezinnen in Winterswijk bereikt. De VoorleesExpress en DoorleesExpress richten zich op alle kinderen met een taalachterstand en met een vrijwilliger wordt er gewerkt aan de leesvaardigheid van kinderen.

2.1 Kengetallen

Deze kengetallen zijn gebaseerd op cijfers van het CBS over het jaar 2024. Het aantal peuters in Winterswijk was 420, waarvan 330 peuters in Winterswijk (centrum) wonen en 90 peuters in de buitengebieden van Winterswijk. Landelijk stelt het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor 15 procent van de kinderen met het hoogste risico op onderwijsachterstand extra financiering beschikbaar voor gemeenten. Van de 420 peuters uit Winterswijk, valt 11 procent binnen deze landelijke doelgroep. Dat betreft 45 kinderen, allen uit Winterswijk (centrum). Begin 2024 hadden 87 peuters een VVE-indicatie in Winterswijk.

In de gemeente Winterswijk zijn 16 basisscholen die onder 5 schoolbesturen vallen. Het aantal basisschoolleerlingen in Winterswijk is 2070, waarvan er 1665 in Winterswijk (centrum) wonen en 405 in het buitengebied van Winterswijk. Van de 2070 basisschoolleerlingen uit Winterswijk, valt 16% onder de landelijke doelgroep vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap met het hoogste risico op onderwijsachterstand. Dat betreft 330 kinderen in Winterswijk (centrum) en 10 kinderen in het buitengebied van Winterswijk. Voor deze hoogste risico groep wordt extra financiering beschikbaar gesteld voor het onderwijs, deze middelen gaan rechtstreeks naar de schoolbesturen.

In Winterswijk zijn 4 kindcentra (met soms meerdere locaties). 3 van de 4 kindcentra werkt met een, door het NJi, erkende voorschoolse methodiek. In 2024 ontvangt 1 van deze 3 kindcentra een activiteitssubsidie vanuit de gemeente Winterswijk voor de uitvoering van de voorschoolse educatie.

Definitieve GOAB-budget:

- 2023: € 920.919
- 2024: € 1.173.721
- 2025: € 1.066.895

In de bovenstaande tabel is te zien dat de hoogte van de GOAB-bijdrage vanuit het Rijk is toegenomen in 2024, ten opzichte van 2023 en weer is afgenomen in 2025. Zowel in 2023 als in 2024 viel het definitieve GOAB-budget hoger uit dan het voorlopige GOAB-budget. Daarnaast heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in 2025 rekening gehouden met een lager percentage kinderen dat tot 'het hoogste risico op onderwijsachterstand valt, dat maakt dat het GOAB-budget lager is in 2025. Eind 2025 krijgen we als gemeente een beschikking van het Rijk met een definitief GOAB-budget over 2025. Het GOAB-budget is het enige gemeentelijke budget dat wordt ingezet voor de activiteiten die benoemd staan in deze VVE-notitie. Het GOAB-budget is een geormerkt budget en wordt dan ook volledig besteed aan de VVE-activiteiten.

2.2 Terugblik op de vorige beleidsperiode 2022-2024

In 2022 is de subsidieregeling aangepast voor de VVE, waardoor basisscholen geen activiteitensubsidie meer kunnen aanvragen bij de gemeente Winterswijk. Wel ontvangen kinderen in de basisschool leeftijd nog ondersteuning via activiteiten bij de bibliotheek Oost-Achterhoek of de KinderTaalCoach bij Yunio. Daarnaast organiseert het onderwijs zelf activiteiten rondom vroegschoolse educatie binnen hun onderwijsachterstandenbeleid.

Eind 2024 is er een kinderopvangorganisatie gestart in de gemeente Winterswijk die voornemens is om in de toekomst ook een activiteitensubsidie voor VVE aan te vragen.

In de beleidsperiode 2022-2024 is er gewerkt aan een aantal ambities rondom innovatie en ontwikkeling die waren opgesteld door de VVE-werkgroep. De volgende ambities waren opgesteld: de VVE-doelgroep bereiken vanaf de geboorte; VVE-aanpak samen laten vallen met de gezinsaanpak voor laaggeletterdheid en de opgave armoede in het bestrijden van generatiearmoede; de subsidieaanvragen en subsidie-vaststellingen worden evidence based onderbouwd en resultaten worden duidelijk beschreven; VVE verder door ontwikkelen door het volgende in te gaan zetten: Peutermonitor, extra huisbezoek door jeugdverpleegkundige, kortdurende videohometraining in gezinnen; flexibiliteit in subsidieverstrekking.

Hieronder volgt een terugkoppeling op deze ambities rondom innovatie en ontwikkeling:

- VVE-doelgroep bereiken vanaf de geboorte: Hoewel we dit doel wel besproken hebben bleek het nog niet haalbaar om dit uit te voeren in de beleidsperiode. Er zijn wel methodieken die gebruikt kunnen worden voorafgaand aan de VVE-leeftijd. Echter krijgt de gemeente hier geen Rijksbudget (SPUK OAB) voor en was er onvoldoende financiële ruimte om dit uit te voeren in deze beleidsperiode.
- VVE-aanpak samen laten vallen met de gezinsaanpak voor laaggeletterden en de opgave armoede in het bestrijden van generatiearmoede: Deze ambitie is bereikt. De gezinsaanpak voor laaggeletterden is verder doorontwikkeld in Winterswijk en er is aansluiting gezocht bij de VVE-werkgroep waardoor projecten zoals 'Voor jou en je kind' konden starten op basisscholen en kinderopvanglocaties. Daarnaast was er vanuit 'Tel mee met Taal' de mogelijkheid voor enkele scholen om zich verder te kunnen ontwikkelen op het gebied van laaggeletterdheid. De aansluiting met generatiearmoede is gevonden door de eigen bijdrage van zowel de VVE, maar ook de reguliere peuteropvang en het naschools aanbod in Winterswijk op te nemen in de meedoenapplicatie van de gemeente Winterswijk en

Fijnder. Op die manier kunnen ouders hun budget vanuit het minimabeleid inzetten voor hun kinderen zodat zij naar de peuteropvang, VVE of het naschools aanbod kunnen gaan in Winterswijk.

- De subsidieaanvragen en subsidie-vaststellingen worden evidence based onderbouwd en resultaten worden duidelijk beschreven: De aanvragen en vaststellingen van de activiteitsubsidie VVE worden goed onderbouwd en zijn duidelijk in hun resultaten. Dit biedt transparantie tussen de verschillende partners in de VVE-werkgroep en de gemeente Winterswijk. Het is hiermee ook mogelijk om te kijken naar waar nog behoefte is aan groei, bijvoorbeeld door wachtlijsten, maar andersom stromen gelden soms ook terug naar de gemeente, wanneer ze niet volledig zijn besteed.
- VVE verder door ontwikkelen door het volgende in te gaan zetten:
 - Peutermonitor; extra huisbezoek door jeugdverpleegkundige; kortdurende videohometraining in gezinnen; flexibiliteit in subsidieverstrekking:
 - Peutermonitor: De Peutermonitor is ingevoerd eind 2023. De implementatiefase is afgerond medio 2024 en in 2025 verwachten we duidelijk resultaten te kunnen aflezen uit de Peutermonitor. In de Achterhoek werkt het merendeel van de gemeenten met de Peutermonitor. Dit instrument wordt gebruikt om inzicht te krijgen in de peuters met een VVE-indicatie, waar zij verblijven (postcodegebied), wat de reden is van de VVE-indicatie, en of zij starten bij een VVE-locatie. Indien een kindje niet start bij een VVE-locatie wordt genoteerd wat de reden van het 'non-bereik' is. Dat kan bijvoorbeeld zijn dat er een wachtlijst is op de locatie, maar ook dat ouders geen behoefte hebben aan VVE. Het monitoren van VVE-doelgroep peuters is een wettelijke taak voor de gemeente Winterswijk, met de Peutermonitor verwachten wij hier in de toekomst meer grip op te hebben.
 - Extra huisbezoek door jeugdverpleegkundige en kortdurende video hometraining in gezinnen: Deze twee ambities zijn gezamenlijk opgenomen in een pilot vanuit Yunio. De pilot loopt in 2024 en 2025. Bij alle kinderen met een VVE-indicatie wordt een huisbezoek VVE ingepland. Het huisbezoek wordt gedaan door de eigen jeugdverpleegkundige. Tijdens het eerste huisbezoek wordt er een opname gemaakt van een spelmoment en tijdens het tweede huisbezoek worden de beelden teruggekeken, dit wordt kortdurende video hometraining genoemd. Ouders krijgen hierbij uitleg over elementen van basiscommunicatie en leren die in de beelden te herkennen. De kortdurende video hometraining wordt uitgevoerd bij alle gezinnen met kinderen met een VVE-indicatie.
 - Flexibiliteit in subsidieverstrekking: Hoewel we als gemeente graag meedenken in het zo eenvoudig mogelijk aanvragen van activiteitsubsidie, was het niet mogelijk om de wettelijke subsidietermijnen te wijzigen. In praktijk komt het wel voor dat ad hoc, indien het subsidiebudgetplafond nog niet bereikt is, er nog een projectsubsidie wordt verstrekt gedurende het jaar. Bijvoorbeeld om wachtlijsten te voorkomen.

2.3 Visie VVE-praktijk in Winterswijk

In gemeente Winterswijk geloven we in gelijke kansen voor alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, thuissituatie of sociaaleconomische omstandigheden. Wij zien het als onze taak om kinderen, waar nodig, passende ondersteuning te bieden in het kader van gelijke kansen. Zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en volwaardig

kunnen deelnemen aan de maatschappij. In de eerste jaren maakt het kind de grootste ontwikkeling door, dit is dan ook een kansrijk moment om preventief in te zetten op de taalontwikkeling. Hierdoor kunnen de ontwikkelingskansen van kinderen worden vergroot. Het doel is om bij alle doelgroepkinderen zo mogelijk een achterstand te voorkomen of te verkleinen. Hierdoor kunnen alle kinderen zo goed mogelijk voorbereid starten op de basisschool en voortgezet onderwijs.

3 Voorschoolse educatie

3.1 Doel, doelgroep en doelgroep definitie

Voorschoolse educatie is een ontwikkelingsstimulerend programma voor peuters vanaf 2,5 jaar met (een risico op) een (taal)achterstand. Voorschoolse educatie wordt aangeboden door VVE-gecertificeerde kinderopvangorganisaties en is er op gericht om peuters zoveel mogelijk zonder achterstand in het basisonderwijs te laten starten. Gemeenten hebben een wettelijke verantwoordelijkheid voor een voldoende gespreid en kwalitatief aanbod voorschoolse educatie voor peuters van 2,5 tot 4 jaar oud. Dit staat beschreven in artikel 159 in de Wet op het primair onderwijs. Hierbij is de gemeente verantwoordelijk voor de (kwaliteit van de) voorschoolse educatie. Ook is de gemeente verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving op de kwaliteit van de voorschoolse educatie. Verder moet het aanbod voorschoolse educatie aan een aantal eisen voldoen:

- Het aanbod voorschoolse educatie moet 960 uren bedragen zodat een kind, vanaf de dag dat het 2,5 jaar oud is en tot het 4 jaar oud is, ten minste 960 uur voorschoolse educatie kan ontvangen.
- Er moet rekening worden gehouden met een pedagogisch medewerker-kind ratio, waarbij in een groep van maximaal zestien peuters minimaal twee voorschoolse educatie geschoolde beroepskrachten staan.
- Ook dient er aan structurele kwaliteitskenmerken te worden voldaan zoals een doorgaande lijn van voorschoolse opvang naar basisschool en ouderbetrokkenheid. Houders van kinderdagverblijven zijn door de Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie verplicht om gegevens aan te leveren aan het schoolbestuur over instromende leerlingen. Ze moeten het gevolgde VVE-programma en de duur van het gevolgde programma doorgeven.
- Er moet worden voldaan aan kwaliteitseisen voor de voorschoolse educatie. Het gaat hierbij om scholingseisen voor de beroepskracht, die ten minste moet voldoen aan de taaleisen op niveau 3F. De beroepskracht moet ook een bewijs van scholing voorschoolse educatie kunnen aanleveren: dit betreft een opleidingsmodule van minimaal 12 dagdelen. Deze scholing is aanvullend op hun kwalificatie om als pedagogisch medewerker in de kinderopvang te mogen werken.
- Tevens is het een vereiste voor een kindcentrum dat er een pedagogisch beleidsmedewerker en coach wordt ingezet. Dit heeft als doel dat de kwaliteit van de voorschoolse educatie wordt verhoogd.
- Daarnaast heeft het kinderdagverblijf een verplicht opleidingsplan beroepskrachten voorschoolse educatie en wordt de voorschoolse educatie opgenomen in het pedagogisch beleidsplan dat periodiek wordt geëvalueerd.

Onder de doelgroep definitie Voor- en Vroegschoolse Educatie vallen kinderen tussen 0 en 6 jaar die door de jeugdgezondheidszorg Yunico zijn onderzocht en waar zorgen zijn over:

- Spraak-taal ontwikkeling;
- Sociaal-emotionele ontwikkeling;

- Motorische ontwikkeling;
- Een risico op achterstand in ontwikkeling door thuissituatie.

Hierbij wordt met name gekeken naar taalindicatoren, zoals taalomgeving, het niet of nauwelijks spreken van het Nederlands van de ouders en sociale indicatoren. Het bepalen van welke kinderen tot de doelgroep voor het voorschoolse traject behoren is een taak van de jeugdgezondheidszorg. In het geval kinderen al aan een vorm van kinderopvang deelnemen, neemt de jeugdgezondheidszorg het besluit na consultatie met de betreffende kinderopvanginstelling.

De keuze een kind als doelgroepkind te indiceren voor de voorschoolse educatie komt tot stand op grond van observaties van jeugdverpleegkundigen in de uitvoering van hun werk. Bij het bepalen van de status doelgroepkind wordt een omgevingsanalyse gemaakt, daarin wordt minimaal opgenomen:

- De taalontwikkeling in het Nederlands;
- De gehanteerde thuistaal;
- Indien van toepassing het advies van de instelling voor kinderopvang waar het kind aan het programma deelneemt.

De keuze een kind als doelgroepkind voor de voerschoolse periode te indiceren komt tot stand op grond van het door de school gehanteerde kindvolgsysteem en de daarin opgenomen beoordelingscriteria. Het besluit een kind als doelgroepkind voor de voor- en voerschoolse educatie te indiceren behoeft de schriftelijke instemming van de ouders/ verzorgers.

Er zijn afspraken gemaakt met Yunio om de redenen van indicatie te registreren, alsook de redenen van non-bereik bij de VVE-instelling. Jaarlijks wordt in de VVE-werkgroep geëvalueerd of we met de huidige definitie de juiste kinderen bereiken.

3.2 Indicatie en toeleiding

De jeugdgezondheidszorginstelling Yunio is verantwoordelijk voor de indicatie van peuters op basis van de doelgroep definitie. Zij zorgen ook voor de toeleiding van peuters naar de voorschoolse educatie.

3.3 Bereik

Om zicht te krijgen op het bereik in de gemeente Winterswijk wordt er sinds 2024 gewerkt met de Peutermonitor. Yunio, SWW Kinderopvang en gemeente Winterswijk leveren informatie aan over het bereik en non-bereik van peuters met een indicatie voor voorschoolse educatie. Yunio levert aan welke kinderen geïndiceerd zijn, SWW Kinderopvang levert de gegevens aan van kinderen die bij hen VVE volgen en de gemeente levert informatie aan uit het BRP. Zodat alle gegevens samen inzicht geven in welke peuters er wel en niet bereikt worden en waarom zij eventueel niet bereikt worden, maar ook in welk postcodegebied er meer indicaties worden afgegeven voor de VVE.

In de praktijk blijkt dat het monitoringssysteem de Peutermonitor pas na 2 kalenderjaren volledig ingevuld is. Op dit moment is het systeem 1 kalenderjaar volledig ingevuld. Daaruit blijkt dat 72 peuters in de gemeente een ve-indicatie hebben en dat 71 peuters deelnemen aan voorschoolse educatie. Landelijk gezien is het gemiddelde bereik 85%, gemeente Winterswijk zit daar op dit moment boven, gebaseerd op de cijfers na 1 kalenderjaar monitoren. Zodra de Peutermonitor 2 kalenderjaren is gebruikt in de gemeente Winterswijk zal worden bepaald wat de betekenis is van het huidige bereik voor toekomstig beleid en of er extra inzet nodig is om het bereik te verhogen.

Naast de bovengenoemde groep peuters die bereikt wordt na indicering door Yunio, is er ook een groep peuters op het asielzoekerscentrum in Winterswijk. Zij krijgen geen doorverwijzing via Yunio, maar ze vallen wel onder de wettelijke taak van de gemeente Winterswijk om een volledig aanbod voorschoolse educatie te krijgen. Alle peuters op het asielzoekerscentrum ontvangen dit aanbod op peuteropvang de Vlinder, gevestigd op het asielzoekerscentrum. Op peildatum 1 januari 2024 was het aantal peuters in het aanbod voorschoolse educatie bij de Vlinder 12.

3.4 Aanbod en uitvoering

Het wettelijk verplichte aanbod Voorschoolse Educatie wordt verzorgd door SWW Kinderopvang. Hier kunnen kinderen starten vanaf hun 2e levensjaar. Er wordt gewerkt met een opbouw in het aantal uren Voorschoolse Educatie, zodat uiteindelijk alle kinderen, in de periode van 2,5 tot 4 jaar, de wettelijke norm van 960 uren bereiken. De Voorschoolse Educatie wordt aangeboden op alle peuteropvang- en kinderopvanglocaties van SWW, waardoor kinderen met en zonder VVE-indicatie samen in een groep kunnen zitten. Hiermee wordt segregatie tegen gegaan. SWW Kinderopvang werkt met het landelijk erkende programma 'Piramide'. Voorschoolse Educatie is toegankelijk voor alle kinderen met een VVE-indicatie. Sommige ouders kunnen gebruik maken van kinderopvangtoeslag, voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag zijn er verschillende inkomensafhankelijke bijdrages. Het derde en vierde dagdeel worden voor kinderen met een VVE-indicatie vergoed door de gemeente. Het eerste en tweede dagdeel worden deels vergoed door de gemeente, door een inkomensafhankelijke tegemoetkoming van de ouders te vragen en dit aan te vullen met gemeentelijke subsidie. Voor ouders die financieel geen mogelijkheden hebben om bij te dragen aan de kinderopvang bestaat er de regeling dat zij € 10 per maand betalen voor de Voorschoolse Educatie voor hun kind. Het resterende deel wordt dan door de gemeente betaald. Daarnaast verzorgt SWW Kinderopvang ook de Voorschoolse Educatie op het Asielzoekerscentrum in Winterswijk, op de peuteropvang locatie 'De Vlinder'. Voor peuters op het asielzoekerscentrum is de Voorschoolse Educatie volledig bekostigd door de gemeente.

4 Onderwijsachterstandenbestrijding in de basisschool

De vroegschoolse educatie richt zich op de kinderen van vier tot zes jaar oud met een risico op onderwijsachterstanden. In de Wet op het primair onderwijs is opgenomen dat het onderwijs zo moet worden ingericht dat hierbij op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van onderwijsachterstanden. Dit houdt in dat (taal) achterstanden verder worden ingelopen, onderwijskansen worden vergroot en uiteindelijk een kind met een zo klein mogelijke achterstand kan starten in het voortgezet onderwijs. Sinds de invoering van de Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie is daaraan toegevoegd dat hierin voorzien kan worden door middel van vroegschoolse educatie. Voor het aanbod van vroegschoolse educatie ontvangen schoolbesturen lumpsumgelden ter bestrijding van onderwijsachterstanden. Schoolbesturen zijn vrij in de besteding ervan, zolang dit past binnen de doelstelling. In het jaarverslag van de scholen wordt verantwoord waar zij de lumpsumgelden voor hebben ingezet. Op deze manier heeft de overheid enig inzicht in de besteding van deze middelen die met een specifiek doel zijn verstrekt.

Ook vanuit het gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid wordt jaarlijks subsidie verleend aan activiteiten die ondersteunend zijn aan de vroegschoolse educatie op school omdat ze ook beschikbaar zijn voor schoolgaande kinderen. Vanuit de gemeente wordt subsidie verleend aan:

- Kindertaalcoach bij Yunio: De Kindertaalcoach helpt gezinnen met kinderen in de leeftijd van 1,5 tot 5 jaar bij het ontwikkelen van de Nederlandse taalvaardigheid. Dit is met name gericht op gezinnen waar Nederlands niet de moedertaal is. De Kindertaalcoach is een vrijwilliger die wekelijks een bezoek brengt aan het gezin. Tijdens deze bezoeken werkt de Kindertaalcoach actief met een kind aan het verbeteren van de taalvaardigheid, door middel van spelletjes, voorlezen en spelen.
- VoorleesExpress vanuit de bibliotheek: De VoorleesExpress zorgt ervoor dat kinderen van 3 tot en met 8 jaar met een taalachterstand extra aandacht krijgen. Een half jaar lang komt er een vrijwilliger bij een gezin thuis om voor te lezen en taalspelletjes te doen. Het doel is om taal en leesplezier een vaste plek in het gezin te laten krijgen.
- DoorleesExpress vanuit de bibliotheek: De DoorleesExpress zorgt ervoor dat kinderen (8-12 jaar), die moeite hebben met taal en lezen, extra aandacht krijgen. Vrijwilligers gaan twintig sessies met het kind en de ouders aan de slag.
- Naschools aanbod Winterswijk: De subsidie wordt verleend voor de locaties de Bataaf, de Kolibrie, de Vlier en de Schakel. Daarnaast wordt het naschools aanbod vanuit het Rijk ook gefinancierd met een subsidie vanuit de programma's 'Gelijke Kansen Alliantie' en 'School en Omgeving'. Met deze gezamenlijke subsidies wordt een naschools programma aangeboden aan kinderen die van huis uit een meer kwetsbare positie hebben. Het aanbod bestaat uit sportieve, culturele en educatieve activiteiten direct na schooltijd. Het programma wordt inmiddels in een buitenschoolse opvang gegeven, waarbij ook kinderen van werkende ouders aansluiten. Deze ouders betalen het programma zelf, met behulp van kinderopvangtoeslag. Het doel is om 50% van de doelgroep uit 'subsidie' kinderen te laten bestaan en 50% uit kinderen van werkende ouders. Op die manier kan segregatie worden tegen gegaan.

5 Overkoepelende thema's

5.1 Overgang Voor- naar Vroegschool

De overgang van Voor- naar Vroegschoolse Educatie houdt in dat er inhoudelijk een overdracht plaatsvindt over het kind en er sprake is van een inhoudelijk doorgaande lijn. Zodat er een soepele start is voor het kind in de basisschool. Daarnaast biedt het scholen kennis over het kind en kan de interne kwaliteitszorg vanuit het onderwijs hierop worden aangesloten. Tevens biedt het de mogelijkheid om samen te werken tussen kinderopvang en onderwijs.

5.2 Ouderbetrokkenheid

Als gemeente willen we gaan werken aan ouderbetrokkenheid volgens de definitie uit een gemeentelijke handreiking over ouderbetrokkenheid: "Alle vormen van belangstellende betrokkenheid van de ouders bij de begeleiding van hun eigen kind, bij de groep waarin hun kind zit en bij de peuterspeelzaal of school als geheel én alle vormen van belangstellende betrokkenheid van de voorschoolse instelling of school bij de thuissituatie van het kind." (Hoogeveen, K. & Versteegen, H. (2013). En nu... de ouders! Werken aan een samenhangend ouderbeleid voor VVE 0-4 jaar. Een handreiking voor gemeenten. In opdracht van het ministerie van OCW. Utrecht: Sardes)

Ouderbetrokkenheid is een breed begrip dat kan verwijzen naar verschillende activiteiten. Hierbij kan gedacht worden aan inspraak van ouders, het bezoeken van ouderbijeenkomsten, het verrichten van hand- en spandiensten, het bijwonen van tienminutengesprekken. De essentie is dat ouders meehelpen, meedenken, meeleven en meebeslissen. In Winterswijk is de behoefte om ouderbetrokkenheid op maat te gaan inzetten, zodat dit aansluit bij de mogelijkheden van de ouders. Een wens hierbij is om ouderbetrokkenheid VVE-breed minder vrijblijvend te laten zijn. Een Winterswijk-brede aanpak voor ouderbetrokkenheid is hierin gewenst. Mogelijk kunnen hierbij laagdrempelige locaties worden ingezet, zoals de groep waar het kind in meedraait of een ruimte in de Bibliotheek.

5.3 Resultaatafspraken

Op grond van artikel 167 lid 1b uit de Wet op het Primair Onderwijs is het wettelijk verplicht voor gemeente en schoolbesturen om afspraken te maken over de resultaten van vroegschoolse educatie. Op het moment van opstellen van de beleidsnotitie voor- en vroegschoolse educatie 2025-2026 zijn er nog geen resultaatafspraken gemaakt over vroegschoolse educatie. Het onderwerp staat op de agenda van zowel het LEA-overleg als van de werkgroep VVE en het streven is om in de beleidsnotitie voor de nieuwe OAB-periode vanaf 2027 wel concrete resultaatafspraken te kunnen beschrijven.

5.4 Monitoring en evaluatie

Jaarlijks wordt in de werkgroep VVE gemonitord wat de resultaten van het voorgaande kalenderjaar zijn. De evaluatie hiervan wordt gedeeld met het LEA-overleg. Hierbij komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Het aantal peuters 2,5-4 jaar in de gemeente Winterswijk.
- Het aantal VE-indicaties per kwartaal.
- Het aantal geplaatste VE-peuters per kwartaal.
- Het aantal leerlingen 4 tot 12 jaar in de gemeente Winterswijk.
- Het aantal leerlingen dat deelneemt aan een OAB-activiteit.
- De ontwikkelingsresultaten van de VVE-kinderen (resultaatafspraken).
- Mate en wijze van overdracht van de VE-peuters.
- Mate en wijze van ouderbetrokkenheid.

- Aandachtspunten en concrete actiepunten (wie, wat, wanneer) voor de komende beleidsperiode.

5.5 Innovatie en ontwikkeling

- Mogelijkheden onderzoeken om de VVE-doelgroep vanaf de geboorte te bereiken, bijvoorbeeld met een spel- en ontmoetingsgroep voor ouders van kinderen tot 2 jaar. Hierbij vooral te kijken naar kwetsbare doelgroepen. Te denken valt aan de kinderen op het asielzoekerscentrum vanaf de geboorte. Ook is het zinvol om te kijken naar koppelingen met bestaande programma's, bijvoorbeeld bij de bibliotheek waar al activiteiten zijn voor kinderen vanaf de geboorte.
- Een brede gezamenlijke ouderavond organiseren over schermgebruik/mediawijsheid voor ouders met kinderen van 0-6 jaar. N.a.v. recent onderzoek over schermgebruik en (negatieve) invloed op taalontwikkeling van jonge kinderen.

6 Afstemming en relatie met andere beleidsterreinen

Er is een relatie binnen de kinder- en peuteropvang en VVE. De gemeentelijke taak in het toezicht op de kinderopvang heeft bijvoorbeeld raakvlakken met alle locaties van kinder- en peuteropvang in gemeente Winterswijk. Daarnaast is er het gesubsidieerde aanbod voor reguliere peuters, waar kinderen aan deel kunnen nemen wanneer hun ouders niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag.

De VVE sluit aan bij de doelstellingen van verschillende andere beleidsterreinen en ambities van de gemeente Winterswijk. Er is een relatie tussen de VVE en de aanpak voor laaggeletterdheid, de doelgroep kinderen die in aanmerking komt voor VVE hebben mogelijk ouders die laaggeletterd zijn. De afgelopen periode is er een project gestart 'Voor Jou en Je Kind'. Dit is een samenwerking tussen de bibliotheek/taalhuis en onderwijs en kinderopvang. Kleine groepjes ouders komen bij elkaar om thema's te bespreken die aansluiten bij de thema's uit de VVE. Ouders zijn indirect bezig met hun eigen taalontwikkeling, terwijl ze samen met andere ouders in gesprek gaan. Op het gebied van laaggeletterdheid zijn er Tel mee met Taal-subsidies toegekend vanuit het Rijk aan basisscholen de Schakel en de Vlier. Daarmee hebben deze beide scholen een impuls kunnen geven aan het verbeteren van de basisvaardigheden van (jonge) kinderen.

Daarnaast is er een relatie met de Wet inburgering en het asielzoekerscentrum in Winterswijk. De peuters die op het asielzoekerscentrum wonen komen direct in aanmerking voor VVE-aanbod. Dit omdat zij met hun ouders geen Nederlands spreken. Op het asielzoekerscentrum is daarom een peuteropvang geopend. Deze peuteropvang biedt VVE-aanbod voor alle peuters op het asielzoekerscentrum. Ook is het mogelijk voor ouders in de buurt om hun kind aan te melden voor deze peuteropvang, hiermee wordt segregatie bestreden. Tevens komen alle kinderen van ouders die een andere moedertaal hebben dan Nederlands, ook direct in aanmerking voor VVE-aanbod. Zij krijgen een indicatie via het consultatiebureau Yunio.

Vanuit een samenwerking tussen beleid rondom armoede en onderwijs is er de verlengde schooldag ontstaan. Deze verlengde schooldag, ook wel naschools aanbod Pelkpark genoemd, richt zich op de scholen De Bataaf, De Kolibrie en De Vlier in de omgeving van het Pelkpark. Kinderen die normaal niet naar een BSO kunnen, omdat hun ouders niet beide werken, krijgen een gesubsidieerde plek aangeboden op het naschools aanbod. Om inclusie te bevorderen is van deze locatie ook een erkende BSO gemaakt, waardoor kinderen er ook naar de BSO kunnen. Daarmee komen kinderen met en zonder werkende ouders, ook na schooltijd, met elkaar in contact. Er zijn verschillende activiteiten, op het gebied van muziek, sport, leesbevordering en huiswerkbegeleiding. Het project loopt nu ruim drie jaar en wordt verder uitgebreid in Winterswijk met behulp van een Rijkssubsidie School en Omgeving. Ouders die in aanmerking komen voor het minimabeleid kunnen dit sinds enkele jaren ook inzetten om de eigen bijdrage te betalen voor bijvoorbeeld de gesubsidieerde peuteropvang, de VVE, het naschools aanbod en kinderopvang op grond van sociaal-medische indicatie.

Ook is er een relatie met het preventief jeugdbeleid. Hieronder vallen de taken op het gebied van opgroeien en opvoeden van jeugdigen, voorzieningen die daarbij betrokken zijn, zorgstructuur in de gemeente en passende kinderopvang en passend onderwijs. Een integrale benadering binnen preventief jeugdbeleid komt ook voort uit de visie sociaal domein

'Wij Winterswijk'. Hierbij sluit ook de Inclusieve BSO aan, die in Winterswijk nu enkele jaren draait en inmiddels als vast onderdeel van het preventief jeugdbeleid is

opgenomen. Kinderen die dat nodig hebben krijgen meer zorg/ ondersteuning op de Inclusieve BSO, waardoor het voor een grotere groep kinderen mogelijk is om van de BSO gebruik te maken. De komende jaren zal verder gewerkt worden aan preventief jeugdbeleid en de relatie met de Voor- en Vroegschoolse Educatie. Hierbij wordt onder meer gedacht aan het belang van de eerste 1000 dagen, problematiek rondom opvoedingsvraagstukken en echtscheiding, maar ook zindelijkheid in relatie tot de ontwikkeling van een kind.

7 Samenwerking en overleg

7.1 Lokaal educatieve agenda (LEA)

Het LEA-overleg vindt ieder kwartaal plaats in gemeente Winterswijk. Hierbij sluiten voor de bespreking van de VVE onder andere de schoolbesturen en besturen van de kinderopvang aan. De gemeente treedt hierin op als voorzitter (wethouder onderwijs) en secretaris (ambtenaar onderwijs) en moet ervoor zorgen dat er afspraken worden gemaakt over de doelgroep van de voorschoolse educatie, de wijze waarop kinderen worden doorgeleid naar VVE-voorzieningen en de organisatie van die doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie.

7.2 Werkgroep Voor- en Vroegschoolse Educatie

De werkgroep Voor- en Vroegschoolse Educatie vindt periodiek plaats in gemeente Winterswijk. Hierbij sluiten de organisaties voor kinderopvang, Yunio als consultatiebureau en als uitvoerder van de Kindertaalcoach, bibliotheek Oost Achterhoek als uitvoerder van Boekstart, VoorleesExpress en DoorleesExpress aan en daarnaast vanuit de vroegschoolse educatie sluit van ieder schoolbestuur een directeur aan. De gemeente treedt hierin op als voorzitter en secretaris (ambtenaar onderwijs). Bij iedere werkgroep wordt besproken wat de ontwikkelingen zijn in zowel de voorschoolse educatie als de vroegschoolse educatie. De doorgaande lijn en de samenwerking tussen de voorschoolse educatie en de vroegschoolse educatie staan ook standaard op de agenda. De werkgroep VVE rapporteert jaarlijks over de evaluatie van de VVE in het voorgaande kalenderjaar aan het LEA-overleg.

8 Bekostiging voorschoolse educatie

Op grond van de geldende Algemene subsidieverordening Winterswijk en de daarbij behorende nadere subsidieregels stelt de gemeente Winterswijk subsidie beschikbaar voor het uitvoeren van de VVE-activiteiten. Het budget voor de VVE-activiteiten is gebaseerd op de jaarlijkse SPUK GOAB (de specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid).

Voor subsidie komen de volgende programmatypes in aanmerking:

- Landelijk, door het Nederlands Jeugd Instituut, erkende VVE-programma's zoals: Bas in de klas, Kameleon, Piramide, Speelplezier, Startblokken en Uk en Puk;
- Landelijk vastgestelde aanvullende programma's zoals: BoekStart/BoekenPret, Instapje, Jong geleerd thuis gedaan, Opstapje, Samen Leren, VoorleesExpress of VVE Thuis.

Voor bekostiging komen kosten in aanmerking die voortvloeien uit het uitvoeren van de genoemde programmatypes. De activiteiten dienen tevens te voldoen aan de voorwaarden die genoemd worden bij 'Voorschoolse educatie'.

9 Uitvoeringsagenda

Wie?	Wat?	Wanneer?
Cijfers bereik VVE halfjaarlijks bespreken.	VVE-werkgroep	Doorlopend
Een gemeentelijk overdrachtsformulier (digitaal) voor VVE- kinderen en protocol ontwikkelen.	VVE-werkgroep	Q3 2025
Doelgericht werken aan resultaten. Wat is de ambitie in de VVE? Op welk niveau willen we dat de kinderen instromen in het onderwijs? Hoe gaat het met de VE- kinderen in groep 3?	LEA-overleg en VVE-werkgroep	Q3 2025
Gastouderbureaus laten aansluiten bij het overdrachtsformulier. Hoe volgen gastouders peuters en hoe ondersteunen zij peuters met een ondersteuningsbehoefte?	Gemeente	Q4 2025
Het opstellen van een overzicht met alle bij VVE betrokken organisaties en producten/activiteiten voor ouders/kinderen/ samenwerkingspartners voor 0-6 jaar in Winterswijk	VVE-werkgroep	Q4 2025
Onderzoeken kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie en doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie.	VVE-werkgroep	Q1 2026
Toeleiding naar VE versterken door communicatiemateriaal (folder en filmpje) in te zetten. Inzet op dit doel af laten hangen van uitkomsten Peutermonitor eind 2025 (na 2 jaar gebruik van de monitor).	Gemeente, Yunio en SWW	Q2 2026
Ouderbetrokkenheid stimuleren door afspraken op te stellen over ouderbetrokkenheid in de VVE.	VVE-werkgroep	Q2 2026
De doelgroep definitie evalueren van de VVE voor de nieuwe beleidsperiode vanaf 2027.	LEA-overleg en VVE-werkgroep	Q3 2026